

EX-TABLE 111, HAMMEL

Medlemsbrev
2020 Toms år
www.exable111.dk

Formand: Tom Haas
Supleant: Karl-Erik Fisker
Skriver: Knud Erik Verner

Venskab er livets vin

Dato: 9/10 2020

Medlemsbrev no.: 6/ 2020

Næste møde: 1/12 2020

Vært: Tom

Program/ansvarlig: Generalforsamling/Tom

3 minutter: Leif

Referat fra sidste møde: 6/10 hos Knud Erik

Dagens sang udgik på g. a. Coronaen.

Carl var et par måneder for tidlig med sine 3 minutter, som omhandlede Julenissen og Julemanden. Men måske havde han talt med nissen og var bange for, at han ikke flytter med til Bjerringbro.

Aftenens program var Årets Kåååål.

Tidligere mester Leif havde bestemt, at vi skulle dyste i golfkuglespil og rafling.

Leif vandt selv golfkuglespil.

Carl vandt rafling.

Samlet vinder Carl endnu en gang.

Der kommer indkaldelse til generalforsamling direkte fra vores Store Leder. Mødetid er ændret til frokostmøde kl. 13.00

Skriver

Knud Erik

Julenissen – en dansk original.

Julenissen er et af de ganske få originale bidrag til vores egen jul. De fleste andre skikke er importeret fra Tyskland, eller Sverige, men julenissen har vi selv udviklet.

Nisser i 150 år.

Julenissen har været inviteret til dansk jul i lidt flere end 150 år. Første gang, den lille fyr var på spil til en julefest var i 1836. Han var dog ikke til fest i Danmark, men derimod i Rom, hvor danske kunstnere holdt julefest. Det foregik i maleren Constantin Hansen's lejlighed, som var udsmykket med papirklip, der viste nisser i forskellige situationer, blandt andet dans om julegrøden, og i slagsmål med katten. Kombinationen af nissen og julegrøden har vist sig at være langtidsholdbar. Den har fået sin egen hyldelse med sangen julesangen "På loftet sidder nissen med sin julegrød" – som i øvrigt heller ikke er af dansk oprindelse. Den blev skrevet af en norsk skolelærer i begyndelsen af 1900-tallet.

En lunefuld type.

Når Constantin Hansen kædede nisser, og grød sammen, skyldes det, at kombinationen længe havde været kendt i nordisk folketro. Første gang man hørte om det overnaturlige væsen, var i en af de islandske sagaer i slutningen af 900-tallet. Her fortælles om gårdboen, der hjalp en bonde med at drive gården. Gårdboen, som nissen også blev kaldt, var dog ikke kun en venlig sjæl, der hjalp til med arbejdet. Nissen var en lunefuld personlighed, der kunne være gavmild over for familien på den gård, hvor han boede. Men omvendt kunne han også forfølge familien indtil nervesammenbruddet, hvis han ikke blev behandlet godt. Hans betaling for at lade velstanden skinne over gården var et stort fad grød Juleaften.

Ikke til at spøge med.

Hvis folkene på gården var utilfreds med deres nisse, kunne de forsøge at slippe af med ham. Men det var heller ikke en let sag. For det første kunne han finde på at nedkalde alverden ulykker over familien, og for det andet skulle man være klar over, at han tog alle sine gode sider med til det nye sted. I særligt vanskelige tilfælde måtte man bede præsten om hjælp til at få nissen manet væk – samme fremgangsmåde som til nedmaning af almindelige spøgelser. Så folketroen nisse var ikke til at spøge med. Hans personlighed ligger langt fra den vennelige fyr, vi kender i dag, selv om vi ganske vist ved, at nissefar er en "hidsigprop", der med sin krop "gør et hop".

Nissen fik en kone.

Første gang danskerne hører ordet julenisse, er i skuespillet Nøddebo Præstegaard, der udkom i 1862. Skuespilforfatter Henrik Scharling kendte utvivlsomt til julefesten hos Constantin Hansen i Rom, da den var blevet omtalt i Dansk Kunstblad. Julenissens størrelse, og påklædning i midten af 1800-tallet er skildret af især tre danske malere – J. TH. Lumbye, H. C. Ley, og Henrik Olrik. De malede og tegnede nissen som en gammel mand på størrelse med en 10-12-årig dreng iført en spids hue, og med lange hvidt skæg. Fra slutningen af 1950-erne fik julenissen også en kone og indtil flere nissebørn. Det træk er julenissen alene om blandt nissefolket. Tidligere tiders gårdnisser var altid kun mænd, der levede et liv ganske uden kvinder.

Glade givere. Hvis.....

Nisserne blev hurtigt meget vigtige for den borgerlige danske jul, der var under hastig udvikling i midten af 1800-tallet. Nissen fik nemlig rollen som dem, der kom ned fra loftet med julegaverne. Dem havde de arbejdet på hele sommeren. Samtidig med nissernes arbejde med julegaverne kom englenerne med det himmelske lys til juletræet. Alt dette skete medens familien spiste julemaden. De danske nisser var hurtige med julegaverne - meget hurtigere end julemanden, som i resten af verden havde tjansen med at bringe julegaver ud. Men han kunne først være fremme med julegaverne i løbet af julenat, så børnene måtte vente til d. 25. Dec. om morgenen med gaverne. Julenisserne havde derimod gaverne klar allerede juleaften.

Nissen blev arbejdsløs.

Alligevel lykkedes det julemanden at fortrænge nisserne fra jobbet med julegaverne. Første gang det blev registreret, var i bogen "Julemandens bog", der udkom i 1898. Her kan man forvise sig om, at det er julemanden, der fabrikere legetøj, som bringes ud til jul sammen med juletræet. Ad åre vandt denne opfattelse almindeligt fodfæste. Nissen blev arbejdsløs !!. Til gengæld måtte julemanden lære at komme hjemmefra i ordentlig tid, så han kunne få gaverne ud juleaften.

Nissen fik i stedet rollen som en hyggelig fætter, der danser rundt om julegrøden, kravler rundt på billedrammer, og optræder i alle typer af julereklamer. Og det har han formentligt det godt med.

Nu flytter vi jo om 4 dage, så det er spændende om "nissen flytter med".